

EDITORIAL

Durant la realització del 4rt número del butlletí de l'APFCIB, que dediquem aquest mes al Part, hem constatat que la informació disponible per aquelles futures mares sobre les opcions que tenen respecte el part segueix essent avui en dia molt deficient. De la mateixa manera que passa amb altres pràctiques relatives a la salut de la dona i fortament medicalitzades, la pràctica del part, lluny de ser una experiència situada en l'àmbit del quotidià o de la normalitat, és una pràctica fortament controlada per les institucions hospitalàries. No hagués estat possible elaborar

aquest número i recopilar tota la informació que necessitàvem sense la col·laboració d'associacions com l' Associació Catalana de Llevadores, la Federació de Asociaciones de Matronas de España (FAME) o la associació El Parto es Nuestro, associacions pioneres en la recopilació d'informació sobre parts no medicalitzats, una informació totalment normalitzada a molts altres països però que no compta aquí amb tot l'aval científic que hauria. Els esforços de les associacions citades (i de moltes d'altres) culminaren el 2007 amb els Protocols d'Assistència als Parts Normals (naturals) realitzats tant per la Generalitat de Catalunya com pel Sistema Nacional de Salut, ambdós assessorats per aquestes organitzacions. Els Protocols citats, que s'exposen amb més concreció dins el

Butlletí, suposen el reconeixement de que la pràctica del part ha comptat en general a l'Estat espanyol molt poc amb els desitjos de la futura mare. Poder decidir com vols parir, si vols anestèsia, si vols rasurat, reivindicar el contacte directe amb el bebè, etc... són petits passos cap a una futura situació on cada dona estigui informada sobre totes les possibilitats que té respecte el part i pugui decidir lliurement com donar a llum amb els recursos públics.

CONTENIDO:

Editorial	1
Anunci de nova llei de l'Avortament	
El part natural a l'Estat espanyol	2
Activitats	2
Els projectes de l'APFCIB	3
Recomanacions del mes	3
Una ullada al món	3
Espai de coneixement	4

Anunci de nova llei de l'Avortament

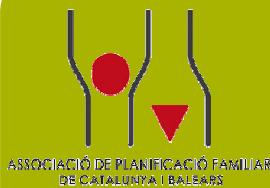
El 5 de setembre de 2008 la ministra d'Igualtat, Bibiana Aído, anunciava que l'actual govern elaborarà una nova llei d'avortament. Aído declarà que serà una nova llei i no una reforma i que aquesta incorporarà "el millor de la legislació internacional". La ministra presentà també els membres del comitè d'experts

que durant 6 mesos assessoraran al govern en el procés d'elaboració de una llei prevista per a finals del primer trimestre de 2009 entre els que es troben José Luis G. Cussac, Elena Arnedo, Javier M. Salmeán, María Durán o Consuelo Catalá. L'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears mostrarà, no obstant, la seva sorpresa da-

vant l'ausència de professionals i persones que han dedicat la seva experiència exclusivament a la realització i/o defensa de l'avortament.

Desde l'APFCIB doncs mostrem el nostre interès en aquesta nova etapa que s'obre però no per això deixarem de reivindicar la despenalització de l'avortament.

El Part Natural a l'Estat espanyol

“SABIES QUE...”

A Espanya es practiquen entorn del 22-24% de cesàries en la sanitat pública i un 30% aproximadament en la privada? I que hi ha centres on la taxa dels quals és del 50%? Recordem que OMS aconsella que no es superi una taxa del 10-15%.

És des de fa ben poc que la societat catalana i també espanyola es va conscienciant, poc a poc, sobre la necessitat de replantejar el tipus de parts que s'han anat realitzant en els nostres hospitals des del desenvolupament del Sistema Nacional de Salut. A diferència d'altres països europeus pioners com Holanda o Alemanya, no és fins fa pocs anys que grups de dones, dolgudes per parts mal viscudes, o professionals d'àmbits com la infermeria, la ginecologia o les llevadores han pres consciència de la medicalització excessiva dels parts i de les conseqüències d'aquest fet. És per això que entre 2007 i 2008 tant el Ministeri de Sanitat com les institucions de Salut de les CC.AA han desenvolupat protocols d'atenció al part Natural en el que es garanteix poc a poc que les dones puguin escollir en el seu hospital quin tipus de part volen tenir. Les administracions han comptat amb l'assessorament d'associacions capdavanteres en la defensa del part natural com la Federació Asociaciones de Matronas de España (FAME) o El Parto es Nuestro.

Exposarem aquí 3 protocols elaborats durant els últims 2 anys:

-Protocol per a l'Assistència

Natural al Part Normal (Departament Salut Generalitat, Maig 07)

Protocol que té els objectius de:

- 1) Oferir l'atenció al part respectant el procés fisiològic, amb la mínima intervenció obstètrica per a les dones que ho sol·licitin;
- 2) Afavorir la implicació dels professionals, perquè donin informació i suport a les dones
- 3) Desenvolupar als centres de la xarxa hospitalària d'utilització pública de Catalunya (XHUP) l'assistència de forma natural al part normal, garantint la qualitat i l'equitat d'accés a tot el territori.

<http://www.gencat.cat/salut/depsalut/pdf/part2007.pdf>

-Estrategia de Atención al Parto Normal (Ministerio de Sanidad, Octubre 07)

Document aprovat en el Ple del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut que té el propòsit d'humanitzar l'atenció al part i situar-la en la seva justa dimensió fisiològica, incorporant una major calidesa a la qualitat assistencial i més participació i protagonisme de les dones en moment de donar a llum. El document pretén ser el punt de partida de treball per a les CC.AA. encara que Catalunya ja

té un protocol aprovat alguns mesos abans.

<http://www.msc.es/>

-Campaña Iniciativa Parto Normal de la FAME (2006 y 2007 a petición de l'Observatorio de Salud de la Mujer del Ministerio de Sanidad y Consumo)

L'objectiu d'aquesta iniciativa és sensibilitzar i enfortir a les llevadores en les seves competències per a assistir parts normals i elaborar un document de consens sobre l'assistència al part normal, per les llevadores, basat en l'evidència científica. També vol crear opinió entre les dones i la societat sobre l'assistència al part normal, crear opinió als mitjans de comunicació, establir estratègies amb les associacions de llevadores sobre el part normal a les respectives CCAA, reflexionar amb les societats científiques sobre la importància del part normal i realitzar estratègies amb el MSC i conselleries de salut.

El document qüestiona doncs l'alt grau d'intervenció i medicalització en la majoria de parts i aposta per una major importància del paper de les dones i les matrones.

Activitats

27 i 28 SETEMBRE: ACTES PEL DRET A L'AVORTAMENT

La Plataforma a Favor del Dret a l'Avortament (PFDA), a la qual pertany l'Associació de Planificació Familiar, ha participat durant el cap de setmana del 27 i 28 de setembre en les activitats que s'han dut a terme a Barcelona en motiu del Dia Internacional per la Despenalització de l'Avortament, que es celebra a tot el món el 28 de setembre.

ASSEMBLEA SOCIS/ES: 22 D'OCTUBRE A LES 18.30H A LA PAU

Us informem que ja ha estat convocada la Assemblea General de l'APFCIB pel pròxim dimecres 22 d'octubre a l'Hotel d'Entitats de La Pau (Pere Vergés nº1, Pis 10), on es troba la seu de l'Entitat. Durant l'Assemblea s'entregarà una còpia de la Memòria de 2007, es comentaran els pressupostos i les línies generals d'actuació.

FORMACIÓ SÒCIES: DIVENDRES 28 DE NOVEMBRE

Us informem que estem preparant una Jornada de formació sobre Drets Sexuals i Reproductius per a sòcies i també oberta a qualsevol persona interessada. Properament us farem arribar la informació. Si no sou sòcies i esteu interessades en la Jornada feu-nos arribar el vostre contacte a:

administracio@apfcib.org

Els Projectes de l'APFCIB:

PROJECTE DE PREVENCIÓ DEL VIH A CENTRES DE FORMACIÓ OCUPACIONAL

A partir de l'experiència del **Programa DONA i SIDA** realitzat en cases d'acollida per a dones que han estat sotmeses a maltractaments per part de les seves parelles, iniciat l'any 2000, vam veure la necessitat de continuar treballant sobre la prevenció de la SIDA en d'altres grups on la negació del risc era el discurs habitual. Durant el curs 2004/2005 es van realitzar unes intervencions educatives envers la prevenció del VIH en dones i homes amb una vulnerabilitat social especial, i que en aquell moment formaven un grup natural al Centre de Formació Ocupacional La Ginesta, on s'imparteixen cursos de formació ocupacional, tallers ocupacionals i de

Programa de garantia social. L'experiència de treballar amb persones que estan en un procés de canvi, amb una actitud activa davant la seva salut i constituït com a grup natural, va tenir molt bons resultats. A partir d'aquí, el programa educatiu dirigit a persones especialment exposades (PEE) a l'HIV persegueix com a finalitat última la de crear **consciència de risc** relacionat amb la seva salut sexual i reproductiva. El treball en grup facilita la reflexió i el debat envers a l'autocura, evidència els diferents posicionaments davant la salut, afavorint la comprensió de la relació existent entre la prevenció i l'estat de salut en general.

Enguany el projecte s'ha desenvolupat al Centre de Formació Ocupacional La Ginesta de Santa Coloma de Gramenet i a l'Agència de Desenvolupament Local de Sant Andreu de la Barca. L'equip de l'APFCIB destinat a dur a terme aquest projecte és format per professionals sociosanitàries. Algunes de les professionals esmentades treballen als PASSIRs de referència per la qual cosa han facilitat el seu coneixement i la seva derivació en els casos necessaris.

Per més informació: www.apfcib.org

(...)el programa educatiu dirigit a persones especialment exposades (PEE) a l'HIV persegueix com a finalitat última la de crear consciència de risc relacionat amb la seva salut sexual i reproductiva.

Recomanacions del mes

UN LLIBRE

'El oficio de ser madre'

El llibre tracta el tema de la maternitat des d'òptiques diverses: les controvèrsies en el desig de ser mare, les manques en l'àmbit laboral, els problemes d'identitat de mares i fills, les noves estructures de família, el paper dels pares, etc., i amb la intenció de redignificar la qualitat del vincle maternofamiliar com a font específica de l'èsser humà,

UNA ASSOCIACIÓ

Associació Catalana de Llevadores

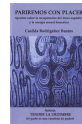
Societat científica que representa a les llevadores de Catalunya i que té com a objectius fomentar i defensar els aspectes professionals que corresponen a les llevadores en l'àmbit deontològic, formatiu, científic, de recerca, a nivell de competències i de prestigi social.

llevadores@llevadores.cat
<http://www.llevadores.cat/>

UN ALTRE LLIBRE

'Pariremos con placer'

Casilda Rodríguez
Crimtales Ediciones

L'autora recull alguns elements escampats de la sexologia científica del segle passat, que abunden en la hipòtesi que l'úter és el centre orgànic d'estancament de la libido femenina; estancament que està directament relacionat amb el part i el naixement violent, així com en el posterior desenvolupament de la criança i socialització.

Una ullada al món: Alemanya

D'entrada, a Alemanya, la concepció de part s'entén a l'inrevés que aquí, és a dir, s'entén que el part serà natural. El part l'assisteix una llevadora, la qual estudia uns estudis especials i separats de medicina i infermeria (Hebamme), i el metge (ginecòleg) no assisteix al part si no és que hi ha alguna complicació. La funció de la llevadora és estar-se tota l'estona al costat de la dona durant el part, ajudar-la a suportar els dolors i cuidar que tot vagi amb

normalitat. El paper de la llevadora és doncs cabdal en el part. A Alemanya cada dona té dret a escollir l'hospital que més li agradi (no has d'anar al que et correspon per zona) i en la majoria de parts la intervenció (anestèsia, rasurat, episotomia, etc) és mínima. A les habitacions on s'ha de donar a llum es dona molta importància a que la dona pugui escollir en quina posició vol parir gràcies a un aparell que s'adapta als desitjos de la dona. A

més a més, es dona molta importància a que la mare i el nadó estiguin junts en aquest moment, col·locant el bebè sobre la mare mentre aquesta es restableix de l'esforç.

A Alemanya és, doncs, evident que el part es concep des d'un altre punt de vista, perdent els metges el control del part i assumint-lo les dones i llevadores.

Estem preparats aquí per aquest canvi de mentalitat?

ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR
DE CATALUNYA I BALEARNS

Carrer Pere Vergés 1, planta 10
despatx 1 (Hotel d'Entitats)
08020 Barcelona
Tel/Fax 93 305 53 22

Cap de Programes:
Sílvia Aldavert i Garcia
coordinacioprojectes@apfcib.org

Administració:
Maria Olivella i Quintana
administracio@apfcib.org

Ens trobaràs a
www.apfcib.org

L'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) és una entitat no governamental interdisciplinària d'àmbit autonòmic formada per persones interessades en la salut afectiva i sexual i la planificació familiar. Alhora, treballa d'una forma transversal la dimensió de gènere que aquesta temàtica implica de forma molt important. Es va constituir a Barcelona l'any 1982, arran del sorgiment dels Centres de Planificació Familiar. Es proposa impulsar, fomentar i facilitar la sensibilització, la prevenció i l'educació de la societat en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva.

És una de les entitats fundadores de la Federació de Planificació Familiar Estatal (FPFE), organisme que integra a totes les associacions que treballen a nivell estatal. Així mateix, participa a Federació de Planificació Familiar Internacional (IPPF) dedicada a la promoció i defensa de la salut sexual i reproductiva, amb representació a diversos països d'arreu del món.

COM POTS FER-TE SÒCI/A?

Si voleu rebre més informació o fer-vos soci/es només cal que envieu un mail a: administracio@apfcib.org amb la següent informació:

- Nom i Cognoms
- Adreça, codi postal i població **40€ anuals**
- Telèfon de contacte **20€ menors de 30anys**
- E-mail

Espai de coneixement: El Part

TIPUS DE PART

Informació elaborada gràcies a la col·laboració de l'Associació Catalana de Llevadores

Part normal:

Procés fisiològic únic amb el que la dona finalitza la gestació a terme, el que hi són implicats factors psicològics i socioculturals. El seu inici és espontani, es desenvolupa i acaba sense complicacions, culmina amb el naixement i no implica més intervenció que el recolzament integral i respectuós del mateix.

Part medicalitzat:

Implica aquella atenció en la que el part no segueix el procés d'un part normal, tal i com l'hem definit anteriorment, i implica la realització d'una sèrie de procediments com l'utilització d'anestèsia, o l'estimulació del part, per exemple, que fan que el part requereixi d'una atenció mèdica.

Cesària

Aquella intervenció quirúrgica que permet, a través de la incisió del abdomen de la dona, el naixement del nadó de forma ràpida evitant el seu pas per el canal del part. Atés que la cesària no és la via natural del part i té més complicacions que el part vaginal, només s'ha de practicar en els casos en que es consideri que la via vaginal pot ésser perjudicial per a la mare i/o el fetus.

HOSPITALS ON ES POT DUR A TERME EL PART NORMAL

A Catalunya, actualment hi ha diferents centres que ofereixen oficialment aquest tipus de servei a les dones que volen un part no medicalitzat: l'Hospital de la Maternitat (Barcelona) i l'Hospital de Santa Caterina (Girona) van ser els primers en iniciar aquesta experiència al 2005. S'hi han afegit els darrers anys l'Hospital de Puigcerdà, l'Hospital General de Vic, l'Hospital del Parc Taulí de Sabadell, l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (Barcelona), l'Hospital General de Manresa i l'Hospital Sant Jaume d'Olot. L'objectiu de futur és que cada regió sanitària disposi d'un hospital que ofereixi l'assistència de forma natural al part normal.

A part d'aquest centres n'hi han d'altres, especialment entre els hospitals comarcals, que proporcionen aquest tipus d'atenció tot i que no consten encara oficialment com a proveïdors d'aquest servei.

Telèfons de contacte:

- Hospital de la Maternitat (Barcelona)
Tel. 93 227 56 00
- Hospital de Santa Caterina (Girona)
Tel. 972 18 25 00
- Hospital de Puigcerdà

Tel. 972 88 01 50

-Hospital General de Vic

Tel. 93 889 11 11

-Hospital del Parc Taulí de Sabadell

Tel. 93 723 10 10

-Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (Barcelona)

Tel. 93 291 90 00

-Hospital General de Manresa

Tel. 93 873 25 50

-Hospital Sant Jaume d'Olot

Tel. 972 26 18 00

CLÍNQUES PRIVADES

-Cooperativa Titània-Tascó

Gran Via de les Corts Catalanes, 439
Barcelona

Tel. 93 426 65 59

-Marenostrum

c/ Fontanella, 16. Pral, Barcelona

Tel. 93 302 29 15

-Migjorn, casa de naixements

C/ Roques Baixes, 23

Sant Vicenç de Castellet

Tel.93 833 06 78

ASSOCIACIONS

-Associació Catalana de Llevadores

www.llevadores.cat

-El Parto es Nuestro

www.elpartoesnuestro.es

-Federación de Asociaciones de Matronas de España

www.federacion-matronas.org

-Escuela de salud holística y materno infantil Consuelo Ruiz